

Beknopt verslag/conclusies van de openbare vergadering van de commissie Samenleving van de gemeenteraad Emmen op dinsdag 16 januari 2018, aanvang 19.30 uur.

Aanwezig:

Voorzitter: de heer H. Huttinga
Commissiegriffier: mevrouw C.M. de Widt
Collegeleden: de heer B. Arends (*t/m punt 5*), de heer J. Bos en de heer R.E. Kleine
Verslaglegging: mevrouw M.S.J. Stegink (Notuleerservice Mooi Werk)

De commissieleden: de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw J.G. Ensink (LEF!), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer B. Hoeksema (Senioren Belang Noord), mevrouw T. Houwing-Haisma (VVD), de heer L.H. Lambers (Wakker Emmen), mevrouw D.S. Leal-Keen (Wakker Emmen), mevrouw P. Mellema (CDA), mevrouw M.J. Meulenbelt-Schepers (PvdA), de heer R.R. Pruijscher (ChristenUnie), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen), de heer S. Slijepčević (Wakker Emmen), de heer P.J. van der Vaart (GroenLinks), de heer R. Wanders (PvdA) en mevrouw R. de Weerd-van der Meij (DOP)

1. Opening en vaststelling agenda

Voorzitter **Huttinga** heet iedereen hartelijk welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Actuele mededelingen vanuit het college/presidium

Het college en presidium hebben geen mededelingen.

3. Presentatie: n.v.t.

4. Spreekrecht

Twee personen hebben gevraagd om te spreken.

De heer De Jong spreekt namens de cliëntenraad Participatiewet en Wet sociale werkvoorziening over de schulddienstverlening. Dit onderwerp heeft de cliëntenraad in 2017 bijzonder beziggehouden. Diverse zaken kunnen anders en beter. De schulddienstverlening kan effectiever en efficiënter. De cliëntenraad heeft zich breed georiënteerd, is bij andere gemeenten te rade gegaan en heeft zich verdiept in relevante studies en adviezen. Op basis hiervan is een rapport opgesteld, dat gebruikt kan worden ter voorbereiding van nieuw beleid in 2019, met een beter kosten-batenplaatje. Het rapport laat aanvullende elementen zien en ook hoe de kosten van bewindvoering kunnen dalen. Graag biedt men het rapport nu aan de raad aan. De gemeente heeft laten weten het rapport te zullen agenderen. Voor de raad is het rapport een middel om een beleidskeuze te maken ten aanzien de schulddienstverlening in de toekomst. Als mensen door schulden niet meer aan hun afspraken kunnen voldoen, is dat niet simpel af te doen als eigen schuld. Factoren van buiten, bijvoorbeeld flexibilisering van de arbeidsmarkt of automatisering, spelen een steeds grotere rol. Het treft ook niet alleen de zwakkeren. De overheid moet haar burgers in nood steunen, niet met heel veel geld, maar met beleid.

De heer De Jong vraagt de raad om het rapport te raadplegen en te gebruiken voor een juist oordeel op het juiste moment.

VVD vraagt of het rapport elementen bevat die al eenvoudig in het beleid van 2018 zijn toe te passen. **De heer De Jong** antwoordt dat dit inderdaad mogelijk is. Het rapport biedt een aanpak

op basis van zeven stappen. De raad kan de gemeente op het goede spoor zetten. In hoeverre de gemeente het rapport als leidraad gaat nemen weet de heer De Jong niet.

D66 vraagt hoe de samenwerking tussen gemeente en cliëntenraad nu is. **De heer De Jong** antwoordt dat die samenwerking beter kan.

Senioren Belang Noord vraagt hoe de nieuwe schulddienstverlening in de kern verschilt van de oude. **De heer De Jong** laat zien, dat het rapport van de cliëntenraad veel meer pagina's telt dan het gemeentelijk beleidsplan 2018.

De heer De Jong deelt het rapport uit aan de fracties en meldt dat het rapport digitaal te verkrijgen is bij het secretariaat van de cliëntenraad.

Voorzitter Huttinga vraagt de heer De Jong om een pdf-versie aan de griffie te sturen, zodat de griffie het naar de hele raad kan sturen.

De heer Strosnijder spreekt namens de vereniging WijkKlik Emmerhout. WijkKlik maakt zich zorgen over haar huisvesting. WijkKlik bestaat uit vrijwilligers en verzorgt sinds 2009 computercursussen en computercafés. Men bereikt ongeveer 1500 mensen per jaar. WijkKlik biedt een plaats aan mensen met een arbeidsbeperking en is tevens een erkend leerbedrijf. WijkKlik haalt zijn inkomsten uit bijdragen van deelnemers en het beheer van een aantal websites voor derden. Ook heeft men twee websites in beheer voor de wijk Emmerhout. In het begin werkte WijkKlik vanuit en aan huis, maar nu huurt men een ruimte bij BewonersBedrijf Op eigen houtje. De gebeurtenissen bij het BewonersBedrijf in de afgelopen vier jaar hebben impact gehad op de vereniging. Dat heeft de band versterkt. Omdat het BewonersBedrijf in de rode cijfers is gekomen, vooral door de hoge energienota, heeft het bestuur zich teruggetrokken om ruimte te laten aan de bedrijfsleider. Sociaal ondernemen staat daarbij voorop. Als het bedrijf zou moeten sluiten, heeft WijkKlik geen onderdak meer en wordt de vereniging weer een nomade. WijkKlik stelt voor om in het kader van een energieneutrale wijk in 2017 te beginnen met het gebouw van Op Eigen Houtje. Wil de raadscommissie meedenken over het probleem dat zich voordoet bij het BewonersBedrijf en daarmee ook bij de vereniging WijkKlik? Is het mogelijk subsidie te verstrekken aan het BewonersBedrijf voor energiebesparende maatregelen? Steek energie in de wijk!

LEF! vraagt of men ook andere panden op het oog heeft. **De heer Strosnijder** antwoordt dat men dat niet heeft en hoopt niet te hoeven vertrekken. Men is daar goed gesetteld, bereikbaar en bekend.

Wakker Emmen vraagt of men al met wethouder en ambtenaren heeft gesproken. **De heer Strosnijder** antwoordt, dat dit niet het geval is en vindt het een goede suggestie.

5. Rondvraag

PvdA vraagt hoe de overgang van collectieve zorgverzekering naar verzekering op maat, als enige in Nederland, is verlopen. Heeft iedereen weer bij aangesloten? Gaat het college de evaluatie en monitoring delen met de raad?

Wethouder Bos zal de evaluatie delen met de raad. Een presentatie in de commissie op 6 februari lukt niet, omdat mensen tot en met 31 januari aanvullende pakketten nog kunnen wijzigen. Daar zetten ambtenaren nu op in. Zodra de evaluatie klaar is, komt die in het college en de commissie. De eerste geluiden zijn positief.

PvdA wijst erop dat op de site nog 31 december als uiterlijk datum staat.

PvdA heeft een vraag over de zorg in verband met de situatie bij Treant. Het college zegt in de brief van vandaag dat men geen verantwoordelijkheid heeft voor de zorgvoorzieningen. Het college is echter wel verantwoordelijk voor een veilige zorg voor iedereen. Betekent het feit dat sluitende afspraken zijn gemaakt, dat de zorgsituatie nu veilig is? PvdA bedankt voor het doorzenden van de motie van PvdA.

Wethouder Bos legt uit, dat er drie lijnen worden gevolgd. De eerste is het snel weer openen van de afdeling. Daar gaat de gemeente echter niet over. De tweede is het aantrekkelijk worden van de streek voor medici. Met de provincie is men daarom een "zorgtafel" aan het organiseren.

De derde lijn is goede, veilige, adequate en bereikbare zorg. In de komende week overlegt de gemeente daarover met Treant. De gemeente blijft in gesprek, zorgt dat er sluitende afspraken worden gemaakt en wil graag een structureel overleg. De gemeente kan veel doen, niet aan het medische deel, maar wel aan de werkgelegenheid en de woonomgeving. De gemeente is dus druk bezig.

LEF! vraagt of de wethouder de vereniging WijkKlik nu al gerust kan stellen of anders contact kan aanbieden. **Wethouder Bos** gaat graag met de vereniging om tafel.

DOP vraagt of de wethouder weet, dat De Toegang de herindicering voor was- en strijkhulp heeft uitbesteed aan een bureau uit Deventer en dat mensen van het bureau hier in een hotel verblijven gedurende het onderzoek. Is de commissie het met DOP eens, dat hiermee geld over de balk wordt gegooid? Waarom is herindicering steeds weer nodig en moeten mensen steeds dezelfde gegevens invullen? Mensen zijn bang de indicatie te verliezen. Chronisch zieken worden niet beter en ouderen worden niet jonger.

Wethouder Bos is niet op de hoogte van het bureau uit Deventer. De Toegang is namelijk een onafhankelijke instelling. Belangrijk zijn de kwaliteit van de indicaties en een goede besteding van de middelen. Hooguit kan de gemeente vragen naar de afweging.

DOP vraagt of de wethouder weet dat mensen soms geen schoonmaakondersteuning krijgen door gebrek aan personeel en dat ook schooljeugd wordt ingezet, die niet weet hoe ze moet schoonmaken.

Wethouder Bos weet dat niet, maar onderzoek naar de kwaliteit laat hoge scores zien. Vooral als iets niet goed gaat, wordt dit aan raadsleden gemeld.

DOP reageert dat mensen positief zijn over de vaste hulpverleners, maar minder over de zorgaanbieders.

Voorzitter Huttinga legt uit, dat de vraag aan commissieleden niet in de rondvraag kan worden beantwoord.

6. Bespreken C-stukken: n.v.t.

7. Bespreken B-stukken

7A Beleidsplan Schulddienstverlening 2018 + bijlagen RIS.8530, 17.099351, 17.099344 en 17.088357

Eerste termijn

Wakker Emmen is blij met meer aandacht voor het voorkómen van problematische schulden en met het onderzoeken van de mogelijkheid om ervaringsdeskundigen in te zetten. Hoe heeft de wethouder het contact met de adviesraden ervaren en heeft de wethouder al kennisgenomen van het rapport? Het is een helder plan, met goede ambities, dat hoop geeft op een goed integraal plan voor het armoedebeleid per 1 januari 2019.

PvdA vindt het stuk prettig leesbaar, maar heeft wel een aantal vragen.

Waarom is er niet voor gekozen het bestaande beleid voort te zetten in 2018? Gezegd wordt dat een integraal armoede- en schulddienstverleningsbeleid voorligt. Het armoedebeleid vindt men echter niet terug. PvdA verwacht dat men hier eind 2018 uitgebreid over kan spreken. PvdA mist de aanpak van laaggeletterdheid in de strijd tegen armoede en schulden, lessen financiële redzaamheid voor scholieren in het derde leerjaar, hulpverleningsprogramma's voor zzp-ers en mensen met wisselende inkomens, het mee moeten kunnen doen van kinderen in het kader van de sdv, vereenvoudiging van de toegang van de sdv en een revolving fund voor jongeren met problematische schulden.

Onder punt 2 (doelstellingen en ambities) zijn maatwerk bij ernstige stresssituaties enerzijds en de eis van inzet, wederkerigheid en motivatie anderzijds, met elkaar in strijd. Hoe zet men dit uit in de uitvoering? Geestelijke gezondheid wordt niet meegenomen en het IQ daalt bij problematiek. Een proactieve houding van de gemeente is hier meer op zijn plaats. Maatwerk

ziet PvdA hier niet in terug. Hoe ziet de focus op preventie eruit en wat is daarbij de rol van allerlei andere partijen?

Bij punt 6 (versterking integraal werken) vraagt PvdA zich af of De Toegang hiervoor is uitgerust. Er zou veel personeelsverloop zijn. Het zou over een jaar moeten worden geëvalueerd. Welke organisatie wordt bedoeld met formulierenbrigade?

Bij punt 7 (terugdringen bewindvoeringszaken) vraagt PvdA naar de consequenties als inkomensbeheer voorafgaat aan beschermingsbewind. Men krijgt geen vergoeding voor inkomensbeheer, wel voor beschermingsbewind. Wat houden de flexibele termijnen precies in? Hoe verschilt het met de situatie tot nu toe?

PvdA ziet eind 2018 graag een integraal loket, via ontschotting van budgetten, maatwerk voor wie niet de eigen verantwoordelijkheid kan nemen en ondersteuningsprogramma's voor zzp-ers en anderen met wisselende inkomens.

CDA vraagt wat PvdA aan het eind van 2018 wil evalueren. **PvdA** wil weten of het plan voor 2018 verder doorgaat of alleen een overbrugging is, waarna er een heel ander beleidsplan komt.

D66 heeft die vraag ook, maar ziet het plan voor 2018 als een overbrugging. **D66** merkt verder op, dat er voor kinderen al veel is ontwikkeld en dat er al veel maatwerk is. **PvdA** bedoelt, dat voorkomen moet worden, dat mensen door bepaalde regels tussen wal en schip vallen.

CDA ziet dit beleid als een opmaat naar het werkelijke beleid. **CDA** vindt het goed dat er een integraal plan komt, maar mist de link naar de Alliantie van kracht. Vorig jaar is men krachten gaan bundelen om overerfbare armoede te bestrijden. Het is goed, dat de cliëntenraden zijn meegenomen. De jongerenadviesraad heeft echter niet gereageerd. De seniorenraad meldt, dat er ook klachten zijn over de schulddienstverlening. Is het college hiervan op de hoogte? Goede dienstverlening wordt genoemd als speerpunt, maar goede dienstverlening is vanzelfsprekend bij al het beleid en hoeft niet in dit stuk aan de orde te komen. **CDA** vindt de illustraties niet echt verduidelijkend, maar eerder storend, kinderlijk en drempelverhogend. **CDA** wil graag weten in hoeverre mensen uiteindelijk van hun schulden worden afgeholpen en vraagt of men inzicht heeft in het functioneren van bewindvoerders. Komt het voor dat mensen er slechter uitkomen?

D66 is voor één plan voor het armoedebeleid en de schulddienstverlening in 2019. Het is goed en ook een voorwaarde, dat de adviesraden zijn meegenomen en straks ook worden betrokken bij het opstellen van het integrale plan. In het plan voor 2018 is preventie het uitgangspunt. In bijlage 1 staat hoe men preventie aanpakt. Bij de daarin genoemde ketenpartners mist **D66** de stichting IPE.

DOP vraagt hoe hoog schulden minimaal moeten zijn, voordat schulddienstverlening iemand kan helpen. **DOP** roept de gemeente op om met de andere gemeenten in de GKB, de rente van 9,6% fors naar beneden te halen. Die rente kun je niet vragen van mensen met schulden.

VVD vindt het plan voor 2018 bondig en helder geschreven. Het plan voor 2019 mag ook zo worden. Wel zet **VVD** een vraagteken bij de toegevoegde waarde van de illustraties. Preventie is inderdaad belangrijk. Daarnaast zou men mensen die schuldenvrij geworden zijn, nog enige tijd moeten volgen. Over bewindvoering komen wel signalen dat het een mooi verdienmodel is, dat mensen er niet uit komen en dat er weinig zicht op is. Daar moet in het nieuwe beleid aandacht aan worden geschonken. **VVD** geeft complimenten aan de sprekers voor het opstellen van het rapport. **VVD** vraagt de wethouder zijn voordeel te doen met de aanbevelingen en het verrichte voorwerk en met de cliëntenraden om tafel te gaan.

LEF! ziet dit plan als een overbrugging, maar het is goed als alle tips en suggesties worden meegenomen in het nieuwe integrale plan. Volgens **LEF!** is het belangrijk, dat het denken en de attitude bij de schulddienstverlening gaan veranderen. De dienstverlener zit nu erg met alle regels en formulieren in zijn hoofd. Met meer ruimte voor het luisteren naar de cliënt kunnen sneller creatieve oplossingen worden gevonden. Aan de ketenpartners zouden ook commerciële bedrijven moeten worden toegevoegd. Bij commerciële coaching bedrijven is veel kennis en

kunde. LEF! mist soms diepgang, bijvoorbeeld in het erg korte hoofdstuk 4 over preventie. Als de focus op preventie ligt, zou die preventie aandacht moeten krijgen in een toonaangevend hoofdstuk 2, in plaats van dienstverlening. LEF! hoopt, dat met de economische groei, mensen makkelijker schuldenvrij worden. De lijn tussen wel en geen schulden is echter flinterdun.

ChristenUnie begrijpt dat het wettelijk verplicht is om in 2018 een nieuw beleidsplan te hebben. Aan de hand van de voornemens in het sociaal domein heeft dit beleid deels een update gekregen. ChristenUnie kijkt vooral uit naar het integrale plan voor 2019, dat de raad hopelijk eind van het jaar kan bespreken. Wat is de balans tussen uitwerking van het plan voor 2018 en voorbereiding van het plan voor 2019? Hoe loopt de verschuiving van 2 fte van het ambtenarenbestand naar De Toegang? Als woningcorporaties betrokken zijn, moeten gezinnen met kinderen voorrang krijgen. Is het realistisch om te verwachten dat de kosten van bewindvoering in een jaar zijn terug te dringen, door als gemeente meer te gaan doen?

GroenLinks is blij met de focus op preventie, hoewel die lijkt te liggen op goede dienstverlening. Voorkomen is beter dan genezen. Niemand zou in schulden moeten belanden. GroenLinks is redelijk positief over het stuk en neemt het rapport van de cliëntenraad graag mee bij het beleid voor volgend jaar. Dit jaar worden al stappen gezet naar De Toegang. Daarom moet men met de evaluatie van bepaalde zaken niet wachten tot eind 2019. Wat is er gebeurd met klachten van mensen over langlopende procedures? Het is niet goed als schulden door drempels groter worden.

Senioren Belang Noord vindt preventie belangrijk. Ook de woningstichtingen moeten daarbij worden betrokken. Als men vroeg achter de deur kan kijken en kan acteren, levert dat kostenbesparing op. Bij een integrale aanpak kijkt men naar de vraag achter de vraag. Zit er bij De Toegang voldoende kwaliteit voor een brede kijk? Het armoedebeleid is niet in de nota terug te vinden. Kwaliteit, klantvriendelijkheid en een locatie dichtbij de hulpvraag zijn inderdaad belangrijk. In de communicatie is naamsbekendheid belangrijk. De stichting IPE is uit beeld. Dat is een verlies aan kennis en kunde. Heeft de organisatie die het inkomensbeheer overneemt een andere methode?

Reactie eerste termijn

Wethouder Bos legt uit, dat het plan voor 2018 niet het huidige beleid continueert, maar een aantal accentverschillen heeft in de richting van het nieuwe beleid. Men legt meer nadruk op preventie, via vroegsignalering en outreaching, en gaat daar verder met elkaar over spreken. Hoe eerder je erbij bent, hoe minder schulden je hoeft op te lossen. Schulden moeten breder dan alleen met een financiële blik bekeken worden. Er zijn veel procedures en regels en men wil naar meer creativiteit en maatwerk. Tot nu toe was wederkerigheid een voorwaarde voor hulp. Nu ziet men in, dat mensen vaak niet zo zelfredzaam zijn en wederkerigheid ook het doel kan zijn. In het nieuwe integrale plan wordt de verschuiving in de werkwijze verder uitgewerkt. Daarom gebeurt dat in het plan voor 2018 maar beperkt. Omdat alle domeinen met elkaar te maken hebben, moet overal hetzelfde gedachtengoed achter zitten.

Bewindvoering gebeurt als iemand zelf geen financiële regie kan voeren en heeft niet alleen met schulden te maken. De kosten rijzen de laatste jaren de pan uit. Het is het zwaarste middel. Voor sommigen is het blijvend, maar anderen kan men proberen eruit te halen en op een ander niveau te ondersteunen. De gemeente wil hierover met bewindvoerders en de rechtbank in gesprek.

De opsomming van ketenpartners is inderdaad niet volledig. Met woningcorporaties heeft men al afspraken om bij huurachterstand direct te overleggen over hulp. Om verdere schulden te voorkomen zijn partners nodig. Voor gezinnen met kinderen is inderdaad extra aandacht nodig. Bij de twee fte die van de gemeente naar De Toegang gaan, gaat het om mensen die zorgen voor doorverwijzing. De kwaliteit blijft daarmee hetzelfde.

De stichting IPE kreeg subsidie, maar kon niet rondkomen, omdat ze van andere partners geen bijdrage kreeg. Vanwege marktprincipes kon de gemeente niet meer geld geven. De nieuwe partij heeft op basis van de offerte de opdracht gekregen en gaat hetzelfde doen. Op de vraag van **D66** of deze partij voor minder geld wel dezelfde prima kwaliteit levert als IPE, antwoordt

wethouder Bos, dat men de kwaliteit die men op basis van de offerte verwacht, niet kan garanderen, maar wel zal monitoren.

Tweede termijn

Wakker Emmen had nog vragen over het contact met de adviesraden en het rapport.

PvdA heeft nog een aantal onbeantwoorde vragen. Hoe is het armoedebeleid ingebed? Worden de nu gemaakte opmerkingen ook meegenomen in de voorbereiding van het beleid voor 2019? Verder had men nog vragen over de verdeling van subsidies en de formulierenbrigade, over het recht op bijzondere bijstand als men geen beschermingsbewind heeft en over flexibele termijnen.

CDA vraagt nog naar de meerwaarde van de Alliantie van kracht in relatie tot dit stuk, naar de reactie van de jongerenadviesraad en of de kwaliteit van bewindvoerders structureel wordt bewaakt.

D66 is blij dat het geluid van D66 over wederkerigheid nu is binnengekomen. Ook de integrale aanpak is mooi. D66 dringt aan op monitoring van de nieuwe stichting die de schulddienstverlening gaat begeleiden en wordt daar graag als raad over geïnformeerd.

DOP had nog de vraag over de verlaging van het rentepercentage van de GKB.

VVD is blij met de opmerkingen over bewindvoering en benieuwd of het tot nieuwe afspraken komt. VVD ziet als gevaar van alle integraliteit, dat het overzicht verdwijnt. Soms is er echt maar een enkel probleem en hoeft men niet overal iets achter te zoeken.

LEF! is blij dat ook de wethouder creatieve oplossingen wil zoeken. Wil de wethouder de raad straks ook verder meenemen, bijvoorbeeld in werksessies samen met actoren uit het veld?

Senioren Belang Noord benadrukt dat kwaliteit nodig is bij meervoudige problematiek. Het is goed als iedereen een training krijgt. Nazorg is inderdaad een prima zaak.

Reactie tweede termijn

Wethouder Bos ervaart het contact met de adviesraden als goed, maar soms gaat er iets fout. Deze week is er een overleg met alle adviesraden over het contact en over verbeterpunten.

De wethouder heeft kennisgenomen van het rapport. De essentie is duidelijk. Vroegsignalering is goed, maar daarbij is privacy wel een punt.

Bij het opstellen van het armoedebeleid in 2019 zal meegenomen worden wat nu aangegeven is. Wat betreft informele zorg, waaronder de formulierenbrigade, wil men bestuderen hoe men vrijwilligers kan betrekken, gebruiken en ondersteunen. Beschermingsbewind kan een reden zijn voor bijzondere bijstand, maar voor bijzondere bijstand gelden algemene criteria. Deze notitie verandert daar niets aan. Het hanteren van meer flexibele termijnen werkt misschien beter dan strenge regels en protocollen. De uitwerking volgt nog. De Alliantie van kracht is een beweging die los staat van deze notitie. Waarom de jongerenadviesraad geen advies heeft gegeven is de wethouder niet bekend.

De kwaliteit van bewindvoerders wordt niet door de gemeente gemonitord. Niet de gemeente, maar de rechter heeft zeggenschap over bewindvoering. De gemeente krijgt wel de rekening en wil daarom om tafel. Men wil bewindvoering voorkomen door alternatieven te bieden, en in contact met de bewindvoerder zorgen, dat iemand, zo gauw dat kan, weer zelfredzaam wordt.

De gemeente gaat de nieuwe inkomensbeheerder zeker monitoren en de raad daarover informeren. Het rentepercentage van de GKB wordt op dit moment geïndexeerd en de wethouder neemt de opmerking daarover mee. Wat betreft integraliteit vindt de wethouder ook, dat niet automatisch alles wordt onderzocht. Het is de taak van de medewerkers om te zien wat nodig is en te doorzien wat er mogelijk nog meer meespeelt. Wie een training krijgt, is aan de afdeling. Het resultaat telt. Nazorg is inderdaad heel belangrijk en daar doet men nu nog niet genoeg aan.

Bij de verdere uitwerking dit jaar zullen de raad en de mensen in het veld worden betrokken. De wethouder neemt de suggestie ter harte.

Voorzitter Huttinga concludeert dat het plan uitvoerig en zorgvuldig is besproken en dat het als A-stuk naar de raad kan.

7B RKE Rapport EOP's "One size fits all?" + bijlage RIS.8300

Voorzitter Huttinga licht toe, dat de commissie al uitvoerig heeft stilgestaan bij het stuk.

Eerste termijn

DOP onderschrijft alle aanbevelingen, uitgezonderd die over sanctiebevoegdheid. Sancties werken demotiverend. DOP laat graag de werkgroep van raads- en EOP-leden functioneren.

D66 neemt het stuk voor kennisgeving aan. Laat de werkgroep met een voorstel komen.

CDA verzoekt de wethouder om de aanbevelingen mee te nemen in de periodieke update van aanbevelingen uit de managementletter en de jaarrekening om zo de voortgang en de implementatie, van onder andere de werkgroep, te kunnen volgen.

PvdA wenst de werkgroep succes en blijft graag op de hoogte.

Reactie eerste termijn

Wethouder Kleine is blij dat de voorstellen zijn aangepast en heeft vertrouwen in de werkgroep. De werkgroep is al bij elkaar geweest. Met het verzoek van CDA stemt hij in.

Voorzitter Huttinga concludeert dat het stuk als A-stuk naar de raad gaat, met de toezegging van de wethouder, waardoor het terugkomt in de door de raad controleerbare stukken.

7C RKE Rapport GGD "Toezicht met gezond verstand?" + bijlage 17.077131

Eerste termijn

PvdA bedankt voor het meenemen van de kanttekeningen tijdens de vorige bespreking en blijft graag op de hoogte van de ontwikkelingen.

LEF! is het eens met het stuk. In het contact tussen raadsleden en GGD is al besproken dat men meer met factsheets moet gaan werken. Het was goed om met meerdere actoren uit het veld te praten.

CDA vindt het prima dat het besluit in twee delen is gewijzigd. CDA verzoekt de wethouder om de aanbevelingen mee te nemen in de periodieke update van aanbevelingen uit de managementletter en de jaarrekening om zo de voortgang en de implementatie te kunnen volgen.

Reactie eerste termijn

Wethouder Bos zegt toe, dat hij het verzoek van CDA inwilligt.

Voorzitter Huttinga concludeert, dat het stuk als A-stuk, met de bijbehorende toezegging, naar de raad gaat.

7D Beleidsnota 'Emmen Gezond 2018-2021' + bijlagen RIS.8531 en RIS.8532

Wethouder Bos licht toe, dat de nota dezelfde basis heeft als Samen verder. Gezondheid wordt positief en integraal benaderd als het vermogen regie te voeren over je leven. Het gaat niet alleen over fysieke gezondheid, maar ook over relationele, emotionele en financiële aspecten en over zingeving.

Eerste termijn

VVD vindt de nota gemakkelijk te lezen. Het is goed om in te zetten op preventie, maar de praktijk is weerbarstig. In deze regio blijkt een cultuuromslag in leefstijl niet makkelijk. Wat is hier voor winst geboekt? De gemeente moet in ieder geval zorgen voor het behouden en op peil houden van sportvoorzieningen. Vrijwilligers op dit gebied moeten ondersteund worden. Projecten die goed draaien, moet men langdurig blijven volhouden.

Senioren Belang Noord vindt de nota prima en duidelijk. Integrale aanpak en preventie zijn erin terug te vinden en er wordt aangesloten bij andere beleidsterreinen. Belangrijk in de preventie zijn buurtsportcoaches. Goed is ook dat men kijkt naar wat iemand nog kan en dat men de bottom-up benadering toepast. Bij het huisartsentekort speelt het probleem dat partners moeilijk werk kunnen vinden in de regio. Prima is ook het ouderenzorgteam. Monitoring zoals

genoemd op bladzijde 19 is belangrijk voor kwaliteitsverbetering. Aan het eind worden in de bijlage 43 activiteiten opgesomd. Is coördinatie daarvan niet wenselijk?

Op een vraag van **D66** over de functie van een buurtsportcoaches, zegt **Senioren Belang Noord**, dat deze zich voor alle leeftijdsgroepen moeten inzetten.

Wakker Emmen beschouwt gezondheid als een groot goed. Het is belangrijk de gezondheid van de inwoners te vergroten, waarbij ieder primair zelf verantwoordelijk is voor zijn welbevinden. Aansluiting bij andere beleidsvelden is niet een uitdaging, maar een vanzelfsprekendheid. Verder valt op, dat geen specifieke en meetbare doelstellingen worden geformuleerd. Uiteindelijk is echter de reis belangrijker dan het reisdoel en kan men onderweg tot nieuwe en betere aanpakken komen. Worden in de uitvoeringsnota wel concrete SMART geformuleerde doelen gesteld, zodat is na te gaan wat succesvol is? In Emmen is het zorggebruik relatief hoog. Dat geldt ook voor het percentage mensen met overgewicht. Dat steeg zelfs, terwijl het landelijk gemiddelde gelijk bleef. Heeft de wethouder daar een verklaring voor? De kwetsbaarheid van ouderen moet worden beperkt, zodat men zolang mogelijk in de huidige woning kan blijven wonen. Over vereenzaming is in het stuk niets te vinden. Bij de jeugd blijft voorlichting en bewustwording over het gebruik van alcohol, tabak, drugs en energiedranken noodzakelijk. Het JOGG-project moet blijven bestaan, zoals blijkt uit de GGD-cijfers over overgewicht van jongeren. Wakker Emmen kan zich vinden in de nota, maar ziet graag een uitvoeringsprogramma met specifieke en meetbare doelstellingen. Wakker Emmen bedankt de adviesraden voor hun adviezen.

PvdA heeft vragen aan de afdeling gesteld, die goed zijn beantwoord. PvdA vindt het beleidsplan prima. Emmen Gezond heeft al laten zien dat het actief middenin de samenleving staat en aansluit op positieve ontwikkelingen via een laagdrempelige aanpak. Zijn de GGZ-kosten in Emmen misschien relatief laag door zorg mijndend gedrag? Door de integrale ketenaanpak kan men deze inwoners hopelijk activeren. Graag blijft PvdA op de hoogte van de ontwikkelingen in de plan-do-check-act-cyclus, bijvoorbeeld op een bijeenkomst. Het tekort aan huisartsen en specialisten moet absolute prioriteit krijgen en nog breder worden aangepakt. Het mag niet zo zijn, in een gemeente met meer dan 100.000 inwoners, dat vrouwen er niet kunnen bevallen en moeders en kinderen er geen goede zorg kunnen krijgen. Voorlichting over de risico's van alcoholgebruik mag worden uitgebreid naar overgewicht, misschien ook via sociale media. De integrale aanpak Goede Start is een prima ontwikkeling. Omdat de voedselbank lastig fruit en groente kan opslaan, zou iets moeten worden opgezet, bijvoorbeeld door samenwerking met buurtsportcoaches, om kinderen van ouders met een laag inkomen verse groente en vers fruit aan te kunnen bieden.

CDA vindt de nota goed leesbaar. De nota is aan de adviesraden voorgelegd en een aantal adviezen is overgenomen. De nota is niet alleen een verplichting, maar noodzakelijk om de oorzaken van de relatief slechte gezondheid in de gemeente Emmen aan te pakken. Hoofdstuk 2 laat dit in cijfers zien, waarbij de cijfers over werkloosheid, armoede en leefstijl gerelateerde ziekten en overgewicht het belangrijkste zijn. Het tekort aan mensen in de zorg en aan artsen is een probleem en zal nog toenemen. Aan de speerpunten activeren, preventie en ketensamenwerking zijn acties gekoppeld, maar gaan deze voldoende verbetering brengen? Veel acties lopen al. Zijn er concrete nieuwe acties wat betreft het tekort aan personeel? Hoe gaat men technische ontwikkelingen en domotica inzetten? Het is jammer dat de motie van stuk 11F niet in de nota is opgenomen. Ook de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek naar de GGD zijn niet in de nota meegenomen. CDA verzoekt om in een uitvoeringsprogramma de aanpak concreter te maken en daarin ook de motie en de aanbevelingen mee te nemen.

D66 is blij dat in de nota, naast problemen, ook positieve zaken in de regio worden genoemd, zoals veerkracht en gezondheidsinitiatieven van inwoners. D66 is het eens met het uitgangspunt om gericht te werken aan preventie en blij dat verschillende partijen betrokken waren bij de totstandkoming van de nota. De aanpak van Samen Verder, activering van onderop, preventie en ketensamenwerking, is goed. D66 is onder de indruk van de grote hoeveelheid aan activiteiten.

Waarom wordt in Emmen meer gebruik van de Wmo gemaakt dan in de rest van Drenthe? Is deze gemeente ruimhartiger? Bij de preventie wordt de groep tussen 20 en 60 jaar niet specifiek benoemd. Wat gaat men doen voor deze groep? Advies 4 van de Rekenkamercommissie over specifieke en meetbare doelen is niet opgevolgd. De grafiek van pagina 11 is bijvoorbeeld te gebruiken om een percentage als doel te stellen. Tot slot ontbreken er in de digitale versie opschriften bij de tabel op pagina 9.

ChristenUnie vindt het een mooie nota. Wel beginnen integraal en preventief jeukwoorden te worden. Het doel van de nota is om samen met inwoners een krachtige gezondheidsaanpak vorm te geven. De vraag is hoe de geanalyseerde problemen van onderop kunnen worden aangepakt. Vergrijzing vraagt om dure en complexe zorg en het waarborgen van een ziekenhuisfunctie. Hoe pakt men het huisartsentekort aan? Ten aanzien van roken, sporten en obesitas faalt het beleid. Opvallend is dat jongeren minder roken dan in de rest van Drenthe, maar wel vaker ingrijpende gebeurtenissen meemaken. ChristenUnie zou terug willen gaan naar de normen van 2013 en percentages noemen als doelstellingen. ChristenUnie is het eens met de algemene richting en met de sturingsmogelijkheden, maar waar stuurt men precies heen?

D66 vraagt of ChristenUnie daarover ideeën heeft, maar vindt ook dat een meer concreet uitvoeringsprogramma nodig is.

ChristenUnie constateert, dat het uitvoeringsprogramma ter informatie naar de raad gaat. De raad moet echter het kader bepalen en in de nota ontbreekt een hoofdstuk over de doelstellingen.

LEF! vond de inleiding van de wethouder mooi. Het is schrijnend dat Emmen al jaren op minder prettige lijstjes staat. Om dit te veranderen zijn moedige keuzes nodig. Men zou maximaal gebruik moeten maken van JOGG, bijvoorbeeld door het water drinken uit te breiden naar alle basisscholen en in te zetten op gezonde kantines. In bestemmingsplannen en de horecavisie kan men een grens stellen aan het aantal snackbars en ondernemers kan men stimuleren een gezonde kaart aan te bieden. LEF! hoopt in het uitvoeringsplan dit soort keuzes terug te zien. De opgesomde partners zijn non-profitorganisaties, maar men kan ook contact zoeken met commerciële partners zoals sportscholen. Die werken ook met voedings- en mentale coaches en onder pubers is de vraag daarnaar groot.

Reactie eerste termijn

Wethouder Bos zag de nota eerst ook als een wettelijke verplichting, maar begreep al snel de ernst van de situatie en de noodzaak iets te doen. Het is wel het doel om resultaten te behalen, maar men heeft weinig grip op de relatie tussen ingrepen en effecten.

D66 reageert dat de Amsterdamse Aanpak wel duidelijk procentuele verbeteringen laat zien. Wel is lef nodig voor die aanpak. Volgens **Wethouder Bos** gaat het vooral om de keuze van de aanpak en minder om de cijfermatige doelstelling. Men heeft al voor de Amsterdamse aanpak gekozen bij kinderen.

CDA vult aan, dat een doelstelling nodig is om het resultaat te kunnen meten. **Wethouder Bos** onderschrijft dit. Men kijkt ook wel naar cijfers, maar precieze cijfers geven een schijn van nauwkeurigheid. Belangrijker is het om te sturen op succesvolle activiteiten en de cijfers moeten echt beter worden. De oorzaak voor het slechte resultaat tot nu toe ligt voor een groot deel bij leefstijl. Om gedrag te veranderen, werkt een benadering van onderaf het beste. Mensen moeten verleid worden en samen iets gaan doen. Hoewel het rekenkameronderzoek op veel punten gelijk heeft, gaat het de wethouder om het sturen op activiteiten die resultaat hebben.

Er komt een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma. In de bijlage staat al veel genoemd. Het uitvoeringsprogramma en de evaluatie komen in de raad. Als ontdekt wordt, dat een aanpak echt werkt, wordt deze verder vormgegeven. Met de Amsterdamse aanpak is men al bezig.

Over de oorzaak achter cijfers is soms lastig iets te zeggen. Waarom hier het gebruik van GGZ relatief laag is en het beroep op de Wmo relatief hoog, is niet bekend.

Bewust zijn nu niet alle doelgroepen apart benoemd. In de uitvoeringsnotitie kan daar meer aandacht aan worden geschonken. Het JOGG-instrument is belangrijk, maar de financiële middelen zijn beperkt en bij de scholen is draagvlak nodig. Met het tekort aan artsen is men druk bezig. Voorlichting over de risico's van overgewicht gaat men zeker doen.

De opmerking over het ontbreken van de titel bij de tabel op pagina 11 in de digitale versie wordt meegenomen. Om geen herhaling te krijgen met wat al in de sportnota staat, wordt daarnaar verwezen.

Tweede termijn

VVD benadrukt, dat de maakbaarheid van de samenleving weerbarstig is en bekijkt het nuchter. Aan scholen kan men niets opleggen. De gemeente kan een moedige keuze maken door, zonder discussie, te zorgen voor het behoud van sportvoorzieningen. Dat is een basistaak. **D66** is dat met **VVD** eens, maar is van mening, dat alleen sport niet helpt. Een meer integrale aanpak helpt, dat blijkt in Amsterdam. Ook volgens **LEF!** gaat het om én-én. Het initiatief van een basisschool om de kinderen een dag per week fruit mee te laten nemen, heeft een enorm resultaat. Bij de Amsterdamse en IJslandse aanpak legt men geen zaken op, maar gaat men samen voor gezondheid. De **JOGG** kan maximaal worden ingezet, water is gratis en de sportcoördinatoren doen het samen met de scholen. **VVD** is niet tegen die initiatieven, maar waarschuwt tegen het opleggen van regels aan scholen. Een school hoeft niet te doen, wat thuis niet gebeurt. Je moet wel dingen blijven proberen.

Wakker Emmen vindt Samen Oud een prachtig voorbeeld, dat succes heeft in delen van Emmen. Wanneer volgt de rest?

PvdA denkt dat vooral moet worden ingezet op bewustwording. Mensen moeten iets eerst als probleem ervaren. Gaat men jongeren via sociale media proberen te bereiken?

CDA sluit zich aan bij **VVD** wat betreft het behoud van sportaccommodaties. Sportkantine zijn echter meestal niet zo gezond. Ze zijn vaak van de gemeente en die kan daarop wijzen. **VVD** is dat met **CDA** eens, maar de begroting van sportverenigingen is vaak afhankelijk van de opbrengsten van een sportkantine. Gaat de gemeente de verenigingen dan extra subsidiëren? Volgens **CDA** is het niet het doel van een vereniging, dat de kantine de vereniging op de been houdt. **CDA** mist in de nota nog het armoedebeleid en het onderwerp eenzaamheid.

ChristenUnie begrijpt dat de wethouder zich richt op gedrag en op een aanpak die werkt. Dan moet je iets weten over het succes van een aanpak en weten welke richting je op wil in kwalitatieve zin. Dat is meer dan samen met inwoners een krachtige aanpak vormgeven.

LEF! vindt de discussie over de sportkantine een mooi debat. Wilfred Genee laat zien hoe je met de gezonde kantine voet aan de grond kan krijgen. Met een positieve realistische insteek kun je ver komen. **LEF!** mist nog een reactie op het betrekken van commerciële partijen.

Reactie tweede termijn

Wethouder Bos antwoordt, dat Samen Oud inderdaad wordt uitgerold over de rest van Emmen. **GGD** en Emmen Gezond maken al gebruik van social media. Emmen Gezond is met de buurtsportcoaches al bezig met gezonde sportkantines. Armoedebeleid en eenzaamheid staan niet uitgebreid in de nota, maar krijgen wel aandacht. In de nota kiest men voor de richting van activeren, samen laten werken en preventief werken, allemaal bottom-up.

ChristenUnie vindt de pijlers duidelijk, maar ziet deze als sturingsmogelijkheden. Wat wil men bereiken? **Wethouder Bos** legt uit, dat men wil bereiken dat mensen regie over hun eigen leven en zelfredzaamheid krijgen, met als uiteindelijk gevolg betere gezondheidscijfers. Het is een positieve benadering gericht op een zinvol en gezond leven, met gezonde relaties, financiën, enzovoort. Dat is niet in cijfers te vatten. **ChristenUnie** reageert, dat men dit doel, samen met inwoners werken aan zelfredzaamheid en gezondheid, ook zo moet opschrijven. **Wethouder Bos** zegt, dat dit al duidelijk in de nota staat, met een grote illustratie op pagina 5. Het gaat niet alleen om het fysieke deel, maar om het geheel, dat nu niet goed zit. Via de drie pijlers bereik je resultaat, zodat men met elkaar een gelukkig leven kan leiden.

In het uitvoeringsprogramma zal men ook kijken naar commerciële partijen, zoals sportscholen.

Voorzitter Huttinga concludeert, dat het stuk als A-stuk naar de raad kan.

8. Bespreken A-stukken: n.v.t.

9. Onderwerpen ter bespreking: n.v.t.

10. Vaststellen verslag vergadering

10A Notulen van de commissie Samenleving van 28 november 2017

Voorzitter Huttinga constateert dat er geen opmerkingen zijn. De notulen worden zonder wijzigingen vastgesteld, met dank aan de steller.

11. Ingekomen stukken vanuit het college/presidium

Er wordt geen stuk ter agendering genoemd.

12. Overige ingekomen stukken

Er wordt geen stuk ter agendering genoemd.

13. Sluiting

Voorzitter Huttinga sluit de vergadering om 22.01 uur en wenst iedereen wel thuis.